

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28Co/134/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2323201833
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lucia Mizerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2025:2323201833.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: Mgr. Lucia Mizerová a sudcov: JUDr. Erika Tischlerová a JUDr. Peter Duman, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, C., zastúpeného advokátom: JUDr. Marcel Ružarovský, so sídlom A. Žarnova 11C, Trnava, proti žalovanému: Slovenská republika konajúca prostredníctvom Generálnej prokuratúry SR, so sídlom Štúrova 2, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci a o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 15C/12/2023-122 zo dňa 2. júla 2024 – voči vyhovujúcemu výroku I. a výroku III. o trovách konania, t a k t o

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku I., a vo výroku III. o trovách konania r u š í a vec mu v zrušenom rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

- 24 -

28Co/134/2024
28Co/134/2024-
2323201833

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.300,- eur spolu s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 06.05.2023 do zaplatenia, spolu s nákladmi spojenými s uplatnením pohľadávky vo výške 85,55 eura, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, výrokom II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol a výrokom III. priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 72 %.

2. Rozhodnutie súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1 písm. f) a m), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 9 ods. 2, 3, § 15 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1 až 4, § 18 ods. 1 až 3 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako i ust. § 517 ods. 2 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ako i ust. § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka a vecne tým, že žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z 28.03.2023 adresovanou Generálnej prokuratúre SR, žalobca požiadal o prerokovanie nároku na náhradu škody v celkovej výške 528,66 eura a nemajetkovej ujmy vo výške 1.300,- eur, ktoré mu vznikli v dôsledku nesprávneho úradného postupu Okresnej prokuratúry Galanta v trestnom konaní ČVS: ORP-737/SE-GA-2021, sp. zn. 1Pv 515/21/2206. Škoda mala byť žalobcovi spôsobená vo forme účelne vynaložených trov konania, ktoré mal žalobca uhradiť svojmu obhajcovi v trestnom konaní a nemajetkovú ujmu požadoval, nakoľko z dôvodu trestného stíhania vedeného proti nemu došlo k zásahu do jeho osobnostných práv. Generálna prokuratúra SR listom 03.05.2023 odpovedala, že neboli zistené zákonné podmienky na uspokojenie uplatneného nároku. Z obsahu trestného spisu Okresného súdu Galanta sp. zn. 11T/12/2023 bolo zistené, že v trestnom konaní uznesením povereného príslušníka Okresného riaditeľstva policajného zboru v Galante, ČVS: ORP-737/SE-GA-2021 zo

dňa 10.12.2021, bolo podľa § 199 odsek 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie a podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie osobe žalobcu za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona. Rozsudkom Okresného súdu Galanta č.k. 11T/7/2022-157 zo dňa 20.04.2022, bol žalobca oslobodený spod obžaloby Okresnej prokuratúry Galanta č. 1Pv 515/21/2202-6 zo dňa 10.03.2022, pre úmyselný prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 10.01.2023 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 6To/71/2022-200 z 10.01.2023, ktorým bolo odvolanie prokuratorky Okresnej prokuratúry Galanta zamietnuté.

3. V časti uplatnenej škody, ktorú mali predstavovať účelne vynaložené trovy konania, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, súd žalobu zamietol, pretože žalobca skutočné vyplatenie uplatnenej čiastky 528,66 eura, ktoré by malo za následok zmenšenie majetku žalobcu, nepreukázal, a to ani po tom, čo žalovaný vyplatenie finančných prostriedkov žalobcom svojmu obhajcovi spochybnil. Súd poukázal na rozpor v skutočnostiach uvádzaných v žalobe s výpoveďou samotného žalobcu, ktorý na pojednávaní dňa 28.05.2024 uvádzal, že svojmu obhajcovi vyplatil 400,- eur, a to 200,- eur vo forme hotovosti a 200,- eur poštovou poukážkou. Na sumu vyplatenú v hotovosti mu obhajca mal vystaviť príjmový doklad. Žiadne takéto listiny preukazujúce vyplatenie čo i len čiastky 400,- eur však preložené neboli, a to aj napriek popretiu žalobcovho tvrdenia žalovaným. Konečné vyúčtovanie trov obhajby, ktoré žalobca predložil ako listinný dôkaz v tomto konaní nepreukazuje, že zo strany žalobcu došlo aj ku skutočnému plneniu jeho obhajcovi, preto v časti nároku vo výške 528,66 eura spolu s príslušenstvom, súd žalobu zamietol pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom.

4. K uplatnenému nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. vo výške 1.300,- eur súd uviedol, že nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia žalobcovi ČVS: ORP-737/SE-GA-2021 zo dňa 10.12.2021 vyplýva z toho, že po podaní obžaloby bol žalobca spod obžaloby rozhodnutím okresného súdu oslobodený a odvolací súd odvolanie prokurátora zamietol ako nedôvodné, pričom súdy v rámci trestného konania konštatovali nezákonnosť uvedeného rozhodnutia, pretože bolo vydané na základe nedôsledného a povrchného posudzovania všetkých okolností, ktoré boli podstatné pre jeho vydanie, najmä došlo k nedôslednému posudzovaniu okolností smerujúcich k existencii vyživovacej povinnosti žalobcu voči svojej dcére. Súdy v rámci trestného konania dospeli k záveru, že ak by orgány činné v trestnom konaní pred vydaním rozhodnutia dôsledne posudzovali okolnosti najmä na strane dcéry žalobcu, nemohlo dôjsť k vydaniu takéhoto rozhodnutia, v dôsledku ktorého bol žalobca po dobu 13 mesiacov vystavený následkom trestného stíhania a s tým spojenými komplikáciami a obmedzeniami v bežnom živote, kedy sa musel podrobovať jednotlivým úkonom v trestnom konaní.

5. Súd uviedol, že pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy je potrebné vychádzať z okolností prípadu, a to jednak vo všeobecnosti a jednak aj vzhľadom na osobu žalobcu. V prípade žalobcu ide o osobu, ktorá v minulosti nebola súdne trestaná a nebola vystavená trestnému stíhaniu, preto nesporne takáto skutočnosť musela mať negatívny dopad na jeho osobu, musela pôsobiť stresujúco a už sama existencia trestného stíhania musela mať vplyv na jeho bežný život. Takýmto okolnostiam bol žalobca vystavený po dobu 13 mesiacov. Taktiež ako vyplýva z obsahu trestného spisu, žalobca uhrádzal výživné na dcéru D., hoci už v danom období tak povinný robiť nebol, a to iba pod tlakom trestného stíhania. Uvedené nezákonné rozhodnutie malo negatívny dopad na osobu žalobcu, a to jednak v súkromnej, ako aj v majetkovej sfére, ako aj v oblasti rodinného života, kedy malo dôjsť v dôsledku trestného stíhania k nezhodám medzi dcérou žalobcu a jeho deťmi z druhého manželstva. Súd dospel k názoru, že náhrada nemajetkovej ujmy za každý mesiac počas ktorého bol žalobca vystavený následkom trestného stíhania vo výške 100,- eur je náhradou primeranou, preto žalobcovi uplatnený nárok v časti náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 1.300,- eur priznal spolu s príslušenstvom, a to odo dňa nasledujúceho po dni, keď žalovaný žalobcovi oznámil v rámci predbežného prerokovania nároku, že jeho nároky neuspokojí.

6. Súd žalobcovi priznal aj nárok na zaplatenie sumy 85,55 eura, a to v zmysle § 121 ods. 3 OZ, pretože suma 85,55 eura je tvorená nákladmi na uplatnenie pohľadávky, teda na predbežné prerokovanie uplatneného nároku, ktoré je zákonnou podmienkou možnosti súdneho uplatnenia pohľadávky, nakoľko výšku a vyplatenie tohto nároku žalovaný nespochybnil, spochybňoval iba právny nárok, pričom súd uzavrel, že ide o nárok bezprostredne spojený s uplatňovaním pohľadávky, pričom právo na jeho zaplatenie je dané v zmysle citovaného ustanovenia OZ, aj napriek tomu, že zákon č. 514/2003

Z.z. takéto náklady a ich uplatnenie v rámci prerokovania predbežného nároku na náhradu škody neumožňuje, to však nevyklučuje, aby tieto náklady nemohli byť osobe uplatňujúcej si svoje práva, priznané v súdnom konaní.

7. Súd nevyhovel žiadosti žalovaného, aby bola splatnosť priznaného nároku určená na 30 dní, pretože ak zákon ukladá ostatným subjektom plnenie vo všeobecnej lehote 3 dní, nie je dôvodné, aby práve štát, ktorý túto lehotu stanovil, ju sám nevedel dodržať.

8. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi vzhľadom na jeho pomer úspechu v spore, priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 72 %.

9. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný v rozsahu jeho vyhovujúceho výroku I. a výroku III. o trovách konania odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, teda že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a v časti priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy tiež z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, teda že súd vo veci postupoval spôsobom porušujúcim právo žalovaného na spravodlivý proces. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Dôvodil, že súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy prihliadol na osobu žalobcu, ktorý nebol v minulosti súdne trestaný, na dobu trvania trestného stíhania žalobcu (t.j. 13 mesiacov), ďalej na to, že žalobca iba pod tlakom trestného stíhania uhradil výživné na dcéru D., hoci v danom období tak nebol povinný robiť a prihliadol tiež na negatívny dopad nezákonného rozhodnutia v oblasti rodinného života žalobcu, kedy malo dôjsť v dôsledku trestného stíhania k nezhodám medzi dcérou žalobcu a jeho deťmi z druhého manželstva. Pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy, podobne ako pre vznik práva na náhradu majetkovej škody je nevyhnutné, aby boli súčasne naplnené tri základné predpoklady, ktorými sú: 1/ nezákonné rozhodnutie, 2/ existencia nemajetkovej ujmy a 3/ kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom nemajetkovej ujmy. V konaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je žalobca zaťažený dôkazným bremenom ohľadom vzniku a rozsahu nemajetkovej ujmy, pričom musí preukázať konkrétny negatívny vplyv nemajetkovej ujmy vo svojej osobnostnej sfére. Žalobca na pojednávaní dňa 28.05.2024 k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy síce uviedol, že po tom, ako bolo naňho podané trestné oznámenie, dcéra žalobcu z prvého manželstva sa rozhádala s deťmi žalobcu z druhého manželstva, avšak okrem svojho tvrdenia existenciu tejto nemajetkovej ujmy žiadnym spôsobom nepreukázal, t.j. nepredložil a ani nenavrhol v konaní žiadne dôkazy o vzniku tejto ujmy a jej negatívnom dopade vo svojej osobnostnej sfére. Rovnako tak aj v prípade tvrdenia, že iba pod tlakom trestného stíhania uhradil žalobca výživné na dcéru D., hoci v danom období tak nebol povinný robiť, žalobca nepreukázal, aká konkrétna nemajetková ujma mu vznikla v dôsledku platenia výživného na dcéru D. v osobnostnej sfére. Tejto argumentácii (t.j. platenie nedôvodného výživného pod tlakom trestného stíhania) by logicky skôr zodpovedal nárok na náhradu majetkovej škody a nie nemajetkovej ujmy, avšak takúto majetkovú škodu si žalobca neuplatnil. Žalobca teda v tejto časti neunesol bremeno dôkazu. Pokiaľ ide o príčinnú súvislosť, nezákonné rozhodnutie (príp. nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci), musí byť priamou, bezprostrednou a nesprostredkovanou príčinou škody; nestačí, ak je iba sprostredkovanou príčinou škody. Nezákonné rozhodnutie (nesprávny úradný postup) orgánu štátu môže mať za následok vznik zodpovednosti za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. len vo vzťahu k takej škode, ktorá bola priamo a nesprostredkovane spôsobená práve (iba) týmto rozhodnutím (postupom). Zodpovednosť totiž nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite (napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČSR sp.zn. 2Cz 36/76), keďže atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. To, že vzťah medzi príčinou a jej následkom musí byť bezpečne preukázaný a bezprostredný, už konštatoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky (napr. nález Ústavného súdu SR sp.zn. I.ÚS 177/08). Pre záver o existencii príčinnej súvislosti nestačí pravdepodobnosť, príčinná súvislosť musí byť vždy s istotou preukázaná (bezpečne zistená), pričom dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo 292/2006). Príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak protiprávne konanie (delikt, nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) a vznik škody sú v logickom slede, a teda ak protiprávne konanie škodcu bolo príčinou a vznik škody následkom tejto príčiny. Vzťah príčiny a následku musí byť bezprostredný (priamy). Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolnosti nasvedčujúce jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také

konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Musí byť teda doložené, že ak by nedošlo k protiprávnemu konaniu (opomenutiu) škodcu, škodlivý následok by nenastal. Ak príčinou škody je iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať od všeobecných súvislostí a skúmať, konkrétne ktorá príčina ju vyvolala (porovnaj R 21/1992, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Cdo 144/2008), (uznesenie Najvyššieho súdu SR 4Cdo/191/2017 z 13.08.2018). „Predpokladom na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody je teda preukázanie porušenia právnej povinnosti, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi konaním alebo opomenutím (porušenie právnej povinnosti) a následkom (vzniknutou škodou). Vzniknutá škoda (v podobe skutočnej škody – *damnum emergens* alebo ušlého zisku – *lucrum cessant*) musí byť spôsobená bez pochybností práve porušením právnej povinnosti. Samotná škoda, ani samotné porušenie právnej povinnosti ešte nezakladá zodpovednosť za škodu a tomu korelujúce právo na jej náhradu. Príчинná súvislosť musí byť nielen tvrdená (domnelá), ale musí byť bezpečne preukázaná, pričom povinnosť tvrdenia, bremeno tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno [teda poškodeného (sťažovateľov)], čo sa týka príčinnej súvislosti v civilnom procese, zaťažuje v zásade toho účastníka, ktorého tvrdenie má byť preukázané. Vzťah medzi príčinou a jej následkom musí byť pritom bezpečne preukázaný a bezprostredný (nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 177/08 zo dňa 29.1.2009).“ Z uvedeného vyplýva, že nemajetková ujma musí byť priamou, bezprostrednou a nesprostredkovanou príčinou vzniku škody (nemajetkovej ujmy), ktorú treba preukázať.

10. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil žalobcom uvádzaný negatívny dopad nezákonného rozhodnutia v oblasti jeho rodinného života, kedy malo dôjsť v dôsledku trestného stíhania k nezhodám medzi dcérou žalobcu z prvého manželstva a jeho deťmi z druhého manželstva. Avšak samotný žalobca na pojednávaní dňa 28.05.2024 uviedol, že dcéra žalobcu z prvého manželstva sa rozhádala s deťmi žalobcu z druhého manželstva po tom, ako bolo naňho podané trestné oznámenie (teda nie v dôsledku trestného stíhania, ako to uviedol súd). Z uznesenia o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia vyplýva, že trestné konanie voči žalobcovi bolo zo strany policajného orgánu začaté na základe trestného oznámenia jeho dcéry D. B.. Z výpovede samotného žalobcu je teda zrejmé, že uznesenie o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, od ktorého žalobca odvodzuje svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nebolo bezprostrednou, priamou a nesprostredkovanou príčinou nezhôd medzi deťmi žalobcu, ale touto príčinou bolo, že dcéra D. podala na vlastného otca trestné oznámenie. Ani z vykonaného dokazovania nie je možné vyvodiť záver o bezprostrednej, priamej a nesprostredkovanej príčinnej súvislosti medzi zhoršením vzťahov medzi deťmi žalobcu z prvého a z druhého manželstva a uznesením o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia žalobcovi.

11. Súd ďalej pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy prihliadol na to, že žalobca iba pod tlakom trestného stíhania uhrádzal výživné na dcéru D., hoci v danom období tak nebol povinný robiť. Vyživovacia povinnosť voči dcére D. z prvého manželstva bola žalobcovi určená právoplatnými a vykonateľnými civilnými súdnymi rozhodnutiami (Okresný súd Trnava sp.zn. 12P/8/2013 zo dňa 25.09.2013, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trnava sp.zn. 11CoP/113/2013 z 05.02.2014, Okresný súd Dunajská Streda č. k. 10Pc/9/2017-318, v spojení s uznesením Krajského súdu Trnava sp.zn. 25CoP/2/2021 z 15.06.2021). Žalobca bol trestne stíhaný za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona, t.j. za neplnenie vyživovacej povinnosti, ktorá mu bola uložená vyššie označenými právoplatnými a vykonateľnými súdnymi rozhodnutiami. Spod obžaloby Okresnej prokuratúry Galanta bol žalobca oslobodený Okresným súdom Galanta, v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, nakoľko súdy v trestnej veci žalobcu dospeli pri riešení predbežnej otázky k záveru, že v spornom období (za ktoré sa viedlo trestné stíhanie) vyživovacia povinnosť žalobcu voči dcére D. neexistovala. V zmysle § 7 ods. 1 Trestného poriadku môže súd v trestnom konaní posúdiť ako predbežnú otázku existenciu, resp. neexistenciu vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom s tým, že civilnými rozhodnutiami o otázke výživného z hľadiska viny obvineného nie je viazaný. Uvedené znamená, že existenciu, resp. neexistenciu vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom môže trestný súd posudzovať len pre účely posúdenia trestnoprávnej zodpovednosti rodiča za neplnenie vyživovacej povinnosti (zanedbanie povinnej výživy). Právny názor trestných súdov o neexistencii vyživovacej povinnosti rodiča (v danom prípade žalobcu) voči dieťaťu (dcére D.) však nemal žiadny vplyv na vyživovaciu povinnosť žalobcu, ktorá bola stanovená v civilnom konaní právoplatnými a vykonateľnými súdnymi rozhodnutiami. Svedčí o tom aj tá skutočnosť, že v dôsledku neplnenia vyživovacej povinnosti podala oprávnená osoba návrh na vykonanie exekúcie voči žalobcovi a vo veci konajúci exekútor vykonával zo mzdy žalobcu zrážky – a to na uspokojenie nároku dcéry žalobcu z prvého manželstva na

výživné stanovené právoplatnými a vykonateľnými súdnymi rozhodnutiami vydanými v civilnom konaní. Tvrdenie o tom, že žalobca iba pod tlakom trestného stíhania uhrádzal výživné na dcéru D., hoci v danom období tak nebol povinný robiť, je nesprávne (pre absenciu existencie príčinnej súvislosti) a nemá ani oporu vo vykonanom dokazovaní. Nie je možné z vykonaného dokazovania vyvodiť záver o bezprostrednej, priamej a nesprostredkovanej príčinnej súvislosti medzi žalobcom namietaným uznesením o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia a jeho povinnosťou platiť výživné na dcéru D..

12. Hoci trestné stíhanie predstavuje zásah do osobnostných práv jednotlivca, to však nezabavuje žalobcu v konaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. dôkazného bremena vo vzťahu k preukázaniu vzniku, rozsahu a vážnosti negatívnych dopadov trestného stíhania na jeho osobný, rodinný, profesijný život, na jeho dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti tak, aby získané závery odôvodňovali náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súčasne v konaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zaťažuje žalobcu dôkazné bremeno aj vo vzťahu k preukázaniu kvalifikovanej príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom nemajetkovej ujmy. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy zákon podmieňuje tým, že kvalifikovaná ujma na osobnostných právach skutočne nastala a je so zásahom spojená, nie iba ako možný (do úvahy prichádzajúci) následok, ale ako reálny a výsledkami dokazovania preukázaný dôsledok negatívneho pôsobenia zásahu na osobnosť fyzickej osoby. Dôkazné bremeno leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. júna 2010, sp.zn. 5Obo/52/2010).

13. Žalovaný nesúhlasil ani s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd žalobcovi priznal vo výške 1.300 eur za 13 mesiacov trestného stíhania (čo predstavuje sumu 1.200 eur za jeden rok trestného stíhania). Základnou premisou vyslovenou judikatúrou najvyššieho súdu pri určovaní výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy je požiadavka, aby súdy pri uplatňovaní voľnej úvahy vychádzali zo zistenia skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Táto úvaha však nemôže byť svojvoľná, ale musí vychádzať z predvídateľných kritérií a tiež musí zohľadňovať iné právne predpisy upravujúce obdobnú problematiku a relevantné súdne rozhodnutia, aby odškodnenia za iné, vážnejšie ujmy za zásahy do iných základných práv a slobôd neboli v porovnaní s ňou bagatelizované (por. sp.zn. 4Cdo 80/2019). Z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Galanta č.k. 15C/12/2023-122 zo dňa 02.07.2024 však nevyplýva, aké iné právne predpisy upravujúce obdobnú problematiku a aké relevantné súdne rozhodnutia zohľadnil súd, pri uplatňovaní voľnej úvahy pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi. Zo súdnej praxe o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy z titulu nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia napríklad vyplýva, že 1/ Okresný súd Trnava rozhodnutím č.k. 11C/7/2021-113 zo dňa 11.11.2021 za trvanie trestného stíhania: 4 roky 3 mesiace, priznal náhradu nemajetkovej ujmy: 500 eur/rok; 2/ Okresný súd Galanta rozhodnutím sp. zn. 35C/24/2021 zo dňa 22.06.2022 a Krajský súd Trnava sp.zn. 11Co/74/2022 zo dňa 23.05.2023 za trvanie trestného stíhania: 5 rokov priznali náhradu nemajetkovej ujmy: 200 eur/rok; 3/ Krajský súd Trnava rozhodnutím sp.zn. 10Co/78/2020 zo dňa 11.05.2022 za trvanie trestného stíhania: 2 roky 7 mesiacov, priznal náhradu nemajetkovej ujmy: 500 eur/rok; 4/ Krajský súd Košice rozhodnutím sp. zn. 1Co/169/2018 z 06.03.2019 za trvanie trestného stíhania: viac ako 3 roky, priznal náhradu nemajetkovej ujmy: cca 833 eur/rok; 5/ Okresný súd Lučenec rozhodnutím č.k. 6C/131/2014-328 z 09.12.2015 za trvanie trestného stíhania: 6 rokov, priznal náhradu nemajetkovej ujmy: 800 eur/rok – keď o.i. trestné stíhanie sa dostalo do povedomia širšej verejnosti; 6/ Okresný súd Trnava rozhodnutím sp.zn. 61C/2/2022 zo dňa 24.04.2023 a Krajský súd Trnava rozhodnutím sp.zn. 24Co/87/2023 z 23.01.2024 priznali za trvanie trestného stíhania: 6 rokov a 7 mesiacov, náhradu nemajetkovej ujmy: 1.500 eur/rok, žalobca bol stíhaný za zločin, za ktorý mu hrozil nepodmienečný trest odňatia slobody.

14. Napriek skutočnosti, že žalovaný v záverečnom vyjadrení podrobne odôvodnil absenciu existencie príčinnej súvislosti medzi uznesením o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia žalobcovi a zhoršením vzťahov medzi deťmi žalobcu navzájom, ako aj absenciu existencie príčinnej súvislosti medzi uznesením o vznesení obvinenia a povinnosťou žalobcu platiť výživné, súd sa s touto argumentáciou žalovanej vôbec nevysporiadal a pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy bez akéhokoľvek odôvodnenia prevzal tvrdenie žalobcu o tom, že iba pod tlakom trestného stíhania uhrádzal výživné na dcéru D., hoci v danom období tak nebol povinný robiť, a prihliadol tiež na nezhody medzi dcérou D. z prvého manželstva a deťmi žalobcu z druhého manželstva. Z uvedeného dôvodu je napadnutý rozsudok v tejto časti arbitrárny a nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Žalovaný zastáva názor, že žalobca

v konaní nepreukázal nemajetkovú ujmu, ktorá by vzhľadom na vykonané dokazovanie odôvodňovala priznať mu čiastku vo výške 1.300 eur.

15. Pokiaľ súd priznal žalobcovi aj nárok na zaplatenie sumy 85,55 eura v zmysle § 121 ods. 3 OZ ako náklady na uplatnenie pohľadávky, teda na predbežné prerokovanie uplatneného nároku, ktoré je zákonnou podmienkou možnosti súdneho uplatnenia pohľadávky, tak žalovaný poukázal na znenie § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. a ust. § 16 ods. 4 veta prvá a druhá zákona č. 514/2003 Z.z. a dôvodovú správu k ust. § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., podľa ktorej zákon č. 514/2003 Z.z. explicitne vylučuje z náhrady škody náklady, ktoré poškodenému vznikli v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody s príslušným orgánom, pretože toto predbežné prejednanie nároku má iba formálny charakter. Právna úprava vyplývajúca z § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. je špeciálnou právnou úpravou vo vzťahu k Občianskemu zákonníku, ktorá výslovne vylučuje z náhrady škody akékoľvek náklady, ktoré žalobcovi vznikli v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody vzhľadom na formálny charakter inštitútu predbežného prerokovania nároku. Preto nie je možné aplikovať § 121 ods. 3 OZ a priznať náhradu trov konania za právne zastupovanie pri predbežnom prerokovaní nároku, ako príslušenstvo pohľadávky. Ústavný súd SR v uznesení č.k. III. ÚS 542/2016-11 zo dňa 17.08.2016, posudzoval prípad, kedy všeobecné sudy nepriznali žalobcovi trovy právneho zastúpenia, ktoré vznikli v konaní o predbežnom prerokovaní nároku, ako príslušenstvo pohľadávky predstavujúcej nárok na náhradu škody. Zároveň v zmysle ust. § 16 ods. 4 veta druhá zákona č. 514/2003 Z.z., môže poškodený pri uplatnení nároku na súde požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ako vyplýva zo Žiadosti žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 28.03.2023 a následne z Oznámenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VI/4 Gc 44/23/1000-4 zo dňa 03.05.2023, nárok žalobcu vo výške 85,55 eura, predstavujúci náklady spojené s predbežným prerokovaním nároku, nebol predbežne prerokovaný, preto sa s poukazom na § 16 ods. 4 veta druhá zákona č. 514/2003 Z.z. nemôže na súde domáhať jeho úhrady. Nakoľko špeciálny právny predpis výslovne vylučuje z náhrady škody akékoľvek náklady, ktoré žalobcovi vznikli v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody vzhľadom na formálny charakter inštitútu predbežného prerokovania nároku, potom tieto náklady nemôžu byť priznané ani ako príslušenstvo pohľadávky podľa § 121 ods. 3 OZ. Navyše v tejto časti nebol nárok ani predbežne prerokovaný. Pokiaľ súd priznal žalobcovi sumu 85,55 eura, ako náklady na predbežné prerokovanie uplatneného nároku, potom v tejto časti vec nesprávne právne posúdil. Navyše žalobca ani nepreukázal, že sumu 85,55 eura právnemu zástupcovi zaplatil.

16. Súd teda vec nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP), keď pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy 1/ zohľadnil skutočnosť, že žalobca iba pod tlakom trestného stíhania uhradil výživné na dcéru D., hoci v danom období tak nebol povinný robiť a 2/ prihliadol na negatívny dopad nezákonného rozhodnutia v oblasti rodinného života žalobcu, kedy malo dôjsť v dôsledku trestného stíhania k nezhodám medzi dcérou žalobcu a jeho deťmi z druhého manželstva, napriek tomu, že žalobca svoje tvrdenie o nezhodách medzi dcérou D. z prvého manželstva a jeho deťmi z druhého manželstva, žiadnym spôsobom nepreukázal, a rovnako nepreukázal, aká konkrétna nemajetková ujma mu vznikla tým, že údajne iba pod tlakom trestného stíhania uhradil výživné na dcéru D.. Zároveň súd nesprávne právne posúdil vec, keď napriek tomu, že z vykonaného dokazovania vo veci nebolo možné vyvodiť záver o bezprostrednej, priamej a nesprostredkovanej príčinnej súvislosti medzi žalobcom namietaným uznesením o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia a jeho povinnosťou platiť výživné na dcéru D., ako aj medzi zhoršením vzťahov medzi deťmi žalobcu z prvého a z druhého manželstva a uznesením o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia žalobcovi, uvedené skutočnosti súd zohľadňoval pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Súčasne nesprávne právne posúdil vec, keď žalobcovi priznal nárok na zaplatenie sumy 85,55 eura v zmysle § 121 ods. 3 OZ z dôvodu, že uvedená suma je tvorená nákladmi na predbežné prerokovanie uplatneného nároku. Hoci žalovaný podrobne odôvodnil absenciu existencie príčinnej súvislosti medzi uznesením o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia a zhoršením vzťahov medzi deťmi žalobcu navzájom, ako aj absenciu existencie príčinnej súvislosti medzi uznesením o vznesení obvinenia a povinnosťou žalobcu platiť výživné, súd sa s touto argumentáciou vôbec nevysporiadal a pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy bez akéhokoľvek odôvodnenia prevzal tvrdenie žalobcu v tomto smere, čo robí predmetný rozsudok v tejto časti arbitrárnym a nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP).

17. V nadväznosti na uvedené skutočnosti podal žalovaný odvolanie aj voči výroku III. napadnutého rozsudku, ktorý sa týka náhrady trov civilného sporového konania, nakoľko náhrada trov je závislá od úspechu vo veci.

18. K odvolaniu žalovaného podal žalobca písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že považuje napadnutý rozsudok vo výrokoch I. a III. za vecne správny, súd dospel k správnym skutkovým zisteniam, aplikoval relevantné ustanovenia právnych predpisov, tieto správne interpretoval a rozhodnutie je v súlade s doterajšou praxou Najvyššieho súdu SR ako aj Ústavného súdu SR. Odvolanie žalovaného predstavuje subjektívne nestotožnenie sa s výsledkom konania, ktoré nie je založené na objektívnych dôvodoch. Nárok na nemajetkovú ujmu vznikol a bol dostatočne preukázaný, k čomu dospel aj súd prvej inštancie. Žalovaný v súvislosti so vznikom nemajetkovej ujmy poukazuje iba na výpoveď žalobcu na pojednávaní dňa 28.05.2024, kde žalobca opísal v širšom kontexte narušené vzťahy v súvislosti s plnením vyživovacej povinnosti voči dcére D. (ktorá povinnosť neexistovala, napriek tomu bol nielen trestne stíhaný, ale bola vedená voči nemu aj exekúcia). Avšak v podanej žalobe (ako aj replike) žalobca okrem iného uvádzal, že počas 13 mesiacov trestného stíhania bol vystavovaný stresu, nakoľko nikdy trestne stíhaný nebol, pričom s odsúdením sú spojené negatívne dôsledky v živote. Ďalej poukázal na jeho doterajší bezúhonný život, nutnosť podrobovať sa úkonom trestného konania, že trestné stíhanie malo vplyv na jeho súkromný a rodinný život, nakoľko musel na úkor vlastného života a života svojich detí, platiť výživné pre plnoletú dcéru. Hoci ide o plnenie majetkovej povahy, plnenie tejto „povinnosti“, ktorá už podľa súdov ani neexistovala v čase obvinenia a podania obžaloby, toto sa nepochybne prejavovalo v súkromí žalobcu, pretože na úkor svojej rodiny musel vynakladať finančné prostriedky na výživné pre plnoletú dcéru (vo výške 180,- eur a neskôr 230,- eur, až pokiaľ nebolo rozhodnutie OS Dunajská Streda zrušené). Súkromný a rodinný život fyzickej osoby je teda nepochybne ovplyvňovaný aj majetkovými pomermi tejto osoby. Žalovaný preto nedôvodne vytyka, že žalobca sa na pojednávaní vyjadril len k niektorým skutočnostiam, keďže počas písomnej fázy konania opísal všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré v konečnom dôsledku žalovaný ani nepoprel. Na týchto skutočnostiach pritom žalobca zotrval a na pojednávaní len doplnil ďalšie.

19. Žalovaný nikdy skutkové tvrdenia žalobcu vo vzťahu k nemajetkovej ujme nepoprel (napr. ako prežíval trestné stíhanie, že bol dovtedy bezúhonným občanom, nemal skúsenosť s trestným stíhaním, že sa mu kvôli tomu narušili rodinné vzťahy a pod.), pričom vo vyjadrení k žalobe uvádzal iba výklad ust. § 17 zákona č. 514/2003 Z. z., formálne vytykal nepreukázanie splnenia podmienok na vznik nároku na nemajetkovú ujmu, hoci neuvádzal vlastné tvrdenia. Toto popieranie, resp. skôr vytykanie, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, nebolo účinné. Žalobca opísal ako mala nemajetková ujma vzniknúť, čo prežíval v súvislosti s trestným stíhaním a ako sa to prejavovalo v jeho prežívaní a správaní. Ak žalovaný tieto tvrdenia nepoprel a neuviedol vlastné, potom boli skutkové tvrdenia žalobcu nesporné, z ktorých súd vychádza ako zo zisteného skutkového stavu. Okrem toho žalovaný nemôže svoju povinnosť tvrdiť nahradiť odkazom na listiny alebo dôkazy, ktoré pripojil k vyjadreniu k žalobe. Povinnosť tvrdiť a dokazovať zaťažuje strany sporu, preto nie je prípustné, aby žalovaný len predložil listiny a prenášal aktivitu na súd, aby sám vyhľadal a vybral potrebné skutkové tvrdenia. Tým by sa narušala rovnosť strán, nakoľko by bola procesná aktivita jednej zo strán sporu prenesená na súd.

20. Nedôvodné sú aj námietky žalovaného ohľadom príčinnej súvislosti. Príчинná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom nemajetkovej ujmy je celkom jednoznačná, priama a bezprostredná. Žalovaný účinne nepoprel skutkové tvrdenia žalobcu v tomto smere. Procesná obrana žalovaného bola založená iba na výtkach, že žalobca nemal ten ktorý predpoklad vzniku nemajetkovej ujmy preukázať. Žalovaný taktiež odkazuje iba na výpoveď žalobcu na pojednávaní dňa 28.05.2024, ktorou ale žalobca nezobral späť všetky doterajšie tvrdenia v písomných podaniach, ale išlo výlučne o ich doplnenie. Teda popri osobnej výpovedi žalobcu bolo potrebné brať do úvahy aj jeho skutkové tvrdenia v písomných podaniach. Následky v súkromnej a rodinnej sfére žalobcu sa pritom neprejavovali len zhoršením vzťahov (išlo len o jeden z viacerých prejavov stíhania), pretože ako bolo uvedené v písomných podaniach a zo strany žalovaného nebolo účinne popreté, následkom trestného stíhania bol aj stres žalobcu, obmedzovanie v súkromnom živote v podobe povinnosti dostaviť sa na úkony pred OČTK alebo súdom, pociťovanie krivdy zo stíhania bezúhonného človeka, ktorý sa v konečnom dôsledku ničoho nedopustil. Nebyť trestného stíhania, rodinné vzťahy mohli byť zachované na dobrej úrovni, žalobca by nebol prežíval strach a stres, obavy z výsledku trestného stíhania, mohol by si plánovať súkromný a rodinný život bez toho, aby očakával predvolania na úkony v trestnom konaní, mohol zlepšiť životnú úroveň svoju ako aj svojich detí, nebyť „povinnosti“ platiť výživné, ktoré bolo platené len pod

vplyvom trestného stíhania. Súd prvej inštancie správne prihliadol aj na to, že žalobca pod tlakom trestného stíhania platil výživné na dcéru D., hoci tak nebol povinný urobiť. Nešlo však o jediné ani rozhodujúcu okolnosť, na ktorú súd prihliadal. Súd prihliadal aj napr. na dĺžku stíhania, obmedzenia a komplikácie v bežnom živote (povinnosť podrobovať sa úkonom), bezúhonný život žalobcu, spôsobenie stresu a pod. Žalobca nesúhlasí s názorom žalovaného, že súd v trestnom konaní dospel k záveru o neexistencii vyživovacej povinnosti len pre účely trestného stíhania, preto povinnosť platiť výživné mala byť stanovená súdmi v civilnom konaní. Povinnosť prispievať na výživné vzniká a zaniká priamo zo zákona o rodine, pričom je viazaná na narodenie dieťaťa a následne na jeho schopnosť samostatne sa živiť. Nie je teda rozhodujúce, či ide o súd v trestnom konaní alebo v civilnom konaní, vždy sa vyživovacia povinnosť určuje podľa týchto kritérií, ktoré sú pre všetky súdy rovnaké. Ak žalovaný nesúhlasí s tým, že tvrdenie o tom, že žalobca iba pod tlakom trestného stíhania uhradil výživné na dcéru D., hoci v danom období tak nebol povinný robiť a nemá ani oporu vo vykonanom dokazovaní, ide o vlastné hodnotenie dôkazov zo strany žalovaného, ktoré nie je správne. Faktom je, že po oslobodení spod obžaloby, žalobca prestal platiť výživné na dcéru D., ktorá ani neiniciovala nové exekučné konanie, nakoľko pôvodné bolo zastavené.

21. Rozsudok je vecne správny aj pokiaľ ide o stanovenie výšky nemajetkovej ujmy. Úvahy súdu prvej inštancie sú jasné a určité, vychádzajúce zo zisteného skutkového stavu, pričom za zistený skutkový stav je potrebné považovať aj nepopreté skutkové tvrdenia žalobcu. Rozhodnutie súdu je aj v súlade s ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., pretože súdom priznaná výška nemajetkovej ujmy neprekračuje náhrady poskytované osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. Žalobca považuje za irelevantné rozhodnutia súdov, na ktoré poukazuje žalovaný, pretože neuvádza, na základe akých skutkových okolností boli dané rozhodnutie vydané. Každé trestné stíhanie sa prejavuje inak u rôznych osôb, preto nemožno závery súdov paušalizovať a už vôbec nemožno rozhodnutia citované žalovaným považovať za akýsi limit nemajetkovej ujmy. Výška nemajetkovej ujmy je limitovaná zákonom, ktorý súčasne príkladmo vypočítava hľadiská, na ktoré súdy majú prihliadať. Vodítkom je teda samotný zákon, nie iné rozhodnutia okresných alebo krajských súdov. Napokon nie je možné striktno výšku ujmy porovnávať s inými rozhodnutiami, keďže limitom nemajetkovej ujmy je maximálna výška náhrady pre obeť trestných činov podľa zákona č. 274/2017 Z. z. Podľa tohto zákona sa pritom výška odškodnenia počíta z minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Výška nemajetkovej ujmy preto bude odlišná za rovnaký trestný čin, ktorý bol spáchaný v roku 2010 a iná keby bol spáchaný v roku 2022. Tieto hľadiská sa pritom môžu premietnuť aj pre výpočet nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z., takže mesačnú alebo ročnú výšku náhrady nemajetkovej ujmy nemožno paušalizovať, ale vždy je potrebné vychádzať z okolností veci, ako aj z toho, kedy mal byť údajný trestný čin spáchaný. Okrem toho možno argumentáciu žalovaného vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy v odvolaní považovať za neprípustné novoty, pretože žalovanému nič nebránilo tieto argumenty a skutkové tvrdenia uvádzať už skôr, na súde prvej inštancie. Žalovaný od počiatku vedel, akú výšku nemajetkovej ujmy žalobca žiada a z akých dôvodov, napriek tomu sa k nej nevyjadril ani v písomných podaniach ani na pojednávaníach. Prvýkrát tieto tvrdenia uvádza až v odvolaní, teda je potrebné podľa § 366 písm. d) CSP tieto tvrdenia a argumenty ako neprípustné odmietnuť. Žalovaný bol pasívny, obmedzoval sa na vytýkanie toho, že žalobca nepredložil taký alebo onaký dôkaz, hoci sám neuvádzal vlastné skutkové tvrdenia. Až po skočení dokazovania uviedol argumenty k príčinnej súvislosti, ktorá podľa názoru žalovaného nie je daná. Tieto prostriedky procesného útoku a procesnej obrany neboli uplatnené skôr, hoci mohli byť. Fakt, že ich žalovaný uplatnil až v čase, kedy bolo dokazovanie vyhlásené za skončené, nemožno vytýkať súdu prvej inštancie, ale jedine žalovanému.

22. Pokiaľ ide o priznanie sumy 85,55 eura ako príslušenstva pohľadávky (náklady spojené s podaním žiadosti o predbežné prerokovanie), je rozsudok súdu prvej inštancie vecne správny. Správne súd uviedol, že podanie žiadosti príslušnému orgánu je podmienkou možnosti súdneho konania, pričom ide o nárok bezprostredne spojený s uplatňovaním pohľadávky, ktorý vyplýva z OZ. Žalovaný opakovane poukazuje na ustanovenie § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z., ktorý vylučuje náklady na predbežné prejednanie z trov konania. Žalobca si ale tento nárok ako trovy konania neuplatňuje. Ide o príslušenstvo, rovnako ako je napríklad úrok, či zmluvná pokuta. Žalobca si pritom súdnym konaním neuplatňuje viac, ako uplatňoval pri žiadosti o predbežné prerokovanie. Pohľadávka je stále iba vo výške 1.300,- eur z titulu nemajetkovej ujmy a 528,66 eura z titulu náhrady škody. To, že uplatnil žalobca aj náklady na predbežné prerokovanie nároku neznamená, že by menil samotnú pohľadávku. Ad absurdum by potom poškodené osoby nemohli žiadať úroky z omeškania, prípadne rozsah úrokov v prípade, že

by nebol nárok uspokojený príslušným orgánom, hoci nárok na úroky z omeškania vzniká až po fáze „predbežného prerokovania nároku“ (ust. § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z.). Nie je možné súhlasiť s právnym názorom, že ust. § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. je špeciálnou úpravou k OZ, pretože dané ustanovenie pojednáva o trovách konania, nie o príslušenstve pohľadávky ako takom. Uznesenie Ústavného súdu SR vo veci III. ÚS 542/2016 je na tento prípad nepoužiteľné, a to z dôvodu, že žalobca si sumu 85,55 eura ako trovy konania neuplatnil (napokon konanie nie je skončené, takže žalobca si zatiaľ ako trovy konania neuplatnil žiadne úkony právnej služby, keďže o týchto sa bude konať až po skončení veci samej). Žalobca poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 23.01.2020, sp. zn. II. ÚS 22/2020, podľa ktorého, pokiaľ ide o ďalšie prípadné úkony pred začatím konania [typicky predžalobná výzva, alebo znalecký posudok (podstatný pre určenie rozsahu uplatniteľného nároku, pozn.)], tieto možno v konaní úspešne uplatniť ako náklady spojené s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 OZ, avšak nie ako trovy konania podľa § 251 CSP. Z hľadiska ich povahy sú účelné, avšak nie bezpodmienečne nevyhnutné pre uplatnenie nároku na súde. Podanie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku možno považovať analogicky za výzvu na zaplatenie, ktorá sa v intenciách záverov uznesenia ÚS SR nepovažuje za trovy konania, ale za príslušenstvo pohľadávky, pretože tento náklad nevzniká v konaní, ale bezprostredne súvisí s uplatňovanou pohľadávkou. Popieranie toho, či žalobca uhradil alebo neuhradil sumu 85,55 eura ako náklady na predbežné prerokovanie, je neprípustná novota v odvolacom konaní, pretože toto tvrdenie žalovaný nikdy predtým neuviedol. Vzhľadom na to, že išlo o nesporné tvrdenia žalobcu, vychádzalo sa z nich ako zo zisteného skutkového stavu. Odvolanie žalovaného teda nie je dôvodné, preto žalobca žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

23. K vyjadreniu žalobcu podal žalovaný písomné vyjadrenie (replika), v ktorom uviedol, že hoci je zodpovednosť štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. objektívna, to ale nezabúva žalobcu povinnosti preukázať v prípade uplatňovania peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy nielen jej vznik v jednotlivých oblastiach života (§ 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z.) a kvalifikovanú príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom nemajetkovej ujmy, ale aj to, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením (dostatočne účinný a efektívny prostriedok na vyvázenie, resp. zmiernenie nemajetkovej ujmy) vzhľadom na spôsobenú ujmu, a že nemajetkovú ujmu nie je možné uspokojiť inak – napr. formou verejného ospravedlnenia, uverejnením rozsudku znením jeho odôvodnenia a pod. (§ 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z.). Žalobca je ten, kto musí v konaní preukázať existenciu podmienok zodpovednosti žalovaného za nemajetkovú ujmu (§ 132 CSP). Žalobcu teda v konaní zaťažuje dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu rozsahu a vážnosti negatívnych dopadov trestného stíhania, ako aj kvalifikovanej príčinnej súvislosti. Súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil o.i. skutočnosť, že žalobca iba pod tlakom trestného stíhania uhradil výživné na dcéru D., hoci v danom období tak nebol povinný robiť a prihliadol aj na negatívny dopad nezákonného rozhodnutia v oblasti rodinného života žalobcu, kedy malo dôjsť v dôsledku trestného stíhania k nezhodám medzi dcérou žalobcu a jeho deťmi z druhého manželstva. Súd uvedenú skutočnosť zohľadnil pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy napriek tomu, že žalobca svoje tvrdenie o nezhodách medzi dcérou D. z prvého manželstva a jeho deťmi z druhého manželstva a ich konkrétny negatívny vplyv v jeho osobnostnej sfére žiadnym spôsobom nepreukázal a rovnako nepreukázal, aká konkrétna nemajetková ujma mu vznikla tým, že údajne iba pod tlakom trestného stíhania uhradil výživné na dcéru D.. Argumentácii o nedôvodnom platení výživného pod tlakom trestného stíhania by logicky skôr zodpovedal nárok na náhradu majetkovej škody (ktorú si žalobca neuplatnil), a nie nemajetkovej ujmy. Rovnako tak z vykonaného dokazovania vo veci nebolo možné vyvodiť záver o bezprostrednej, priamej a nesprostredkovanej príčinnej súvislosti medzi žalobcom namietaným uznesením o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia a jeho povinnosťou platiť výživné na dcéru D., ako aj medzi zhoršením vzťahov medzi deťmi žalobcu z prvého a z druhého manželstva a uznesením o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia žalobcovi, t.j. žalobca nepreukázal existenciu príčinnej súvislosti uvedených skutočností a napriek tomu súd tieto skutočnosti zohľadňoval pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy. V konaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z.z. je žalobca zaťažený dôkazným bremenom ohľadom vzniku a rozsahu nemajetkovej ujmy, pričom musí preukázať konkrétny negatívny vplyv nemajetkovej ujmy vo svojej osobnostnej sfére. Rovnako tak musí odôvodniť a preukázať priamu a bezprostrednú súvislosť požadovanej nemajetkovej ujmy s namietaným nezákonným rozhodnutím. Nárok na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade, že došlo k nezákonnému rozhodnutiu orgánu verejnej moci, teda nevzniká automaticky. Je povinnosťou žalobcu uviesť a vysvetliť všetky rozhodné skutočnosti odôvodňujúce správnosť jeho

tvrdenia o vzniku nemajetkovej ujmy. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy zákon podmieňuje tým, že kvalifikovaná ujma na osobnostných právach skutočne nastala a je so zásahom spojená – nie iba ako možný (do úvahy prichádzajúci) následok, ale ako reálny a výsledkami dokazovania preukázaný dôsledok negatívneho pôsobenia zásahu na osobnosť fyzickej osoby. Žalobca v konaní nepreukázal nemajetkovú ujmu, ktorá by vzhľadom na vykonané dokazovanie odôvodňovala priznať čiastku vo výške 1.300 eur. Čo sa týka priznaného nároku v sume 85,55 eura podľa § 121 ods. 3 OZ z titulu nákladov spojených s predbežným prerokovaním nároku, nakoľko špeciálny právny predpis, t.j. § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. výslovne vylučuje z náhrady škody akékoľvek náklady, ktoré žalobcovi vznikli v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody vzhľadom na formálny charakter inštitútu predbežného prerokovania nároku, potom tieto náklady nemôžu byť priznané ani ako príslušenstvo pohľadávky podľa § 121 ods. 3 OZ – pričom navyše v tejto časti nebol nárok žalobcu ani predbežne prerokovaný (§ 16 ods. 4 veta prvá a druhá zákona č. 514/2003 Z.z.).

24. Ďalšie vyjadrenia strany v odvolacom konaní nepodali.

25. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie žalovaného bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie v odvolaní napadnutých častiach vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi podaného odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné, v dôsledku čoho bolo nevyhnutné s použitím § 389 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých častiach zrušiť a vec mu v zrušenom rozsahu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26. Pretože odvolaním žiadnej zo sporových strán nebol rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý vo zvyškovom zamietajúcom výroku II., ktorou bola žaloba žalobcu zamietnutá v časti požadovaného nároku na náhradu škody v sume 528,66 eura s príslušenstvom, je rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. právoplatný a nebol v tejto časti predmetom prieskumu odvolacieho súdu.

27. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody a na odôvodnenie preskúmaného rozsudku bolo posúdiť, či súd prvej inštancie na základe ním vykonaného dokazovania a realizovaného právneho posúdenia veci rozhodol vecne správne, pokiaľ dospel k záveru, že v prípade žalobcu sú splnené zákonné podmienky pre priznanie mu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch voči žalovanému, pretože v dôsledku nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia žalobcovi uznesením ČVS: ORP-737/SE-GA-2021 zo dňa 10.12.2021, ktorý bol následne spod podanej obžaloby oslobodený rozhodnutím súdu, bol žalobca po dobu 13 mesiacov vystavený následkom trestného stíhania a s tým spojenými komplikáciami a obmedzeniami v bežnom živote, kedy sa musel podrobovať jednotlivým úkonom v trestnom konaní; uvedená skutočnosť musela pôsobiť na žalobcu stresujúco; pod tlakom trestného stíhania bol nútený uhrádzať výživné na dcéru D., hoci tak už v danom období nebol povinný robiť, trestné stíhanie malo negatívny dopad na osobu žalobcu v súkromnej, majetkovej sfére i v oblasti rodinného života, kedy v dôsledku trestného stíhania malo dôjsť k nezhodám medzi dcérou žalobcu a jeho deťmi z druhého manželstva; pričom súd považoval za primerané žalobcovi priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 100,- eur za každý mesiac trestného stíhania, t. j. spolu sumu 1.300,- eur spolu s úrokmi z omeškania odo dňa nasledujúceho po dni, keď žalovaný oznámil v rámci predbežného prerokovania, že nároky žalobcu neuspokojí. Zároveň súd považoval za dôvodný tiež nárok žalobcu na zaplatenie sumy 85,55 eura ako nákladov spojených s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 OZ, ako nákladov na predbežné prerokovanie uplatneného nároku.

28. Žalovaný v odvolaní namietal, že súd nesprávne zohľadnil skutočnosť, že žalobca iba pod tlakom trestného stíhania nedôvodne uhrádzal výživné na dcéru D. a prihliadol na negatívny dopad nezákonného rozhodnutia v oblasti rodinného života žalobcu, kedy malo dôjsť v dôsledku trestného stíhania k nezhodám medzi dcérou žalobcu a jeho deťmi z druhého manželstva napriek tomu, že žalobca svoje tvrdenie o nezhodách medzi dcérou D. z prvého manželstva a jeho deťmi z druhého manželstva,

žiadnym spôsobom nepreukázal a rovnako nepreukázal, aká konkrétna nemajetková ujma mu vznikla tým, že údajne iba pod tlakom trestného stíhania uhradil výživné na dcéru D.. Zároveň súd dospel k nesprávnemu záveru o existencii priamej príčinnej súvislosti medzi žalobcom namietaným uznesením o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia a jeho povinnosťou platiť výživné na dcéru D., ako aj medzi zhoršením vzťahov medzi deťmi žalobcu z prvého a z druhého manželstva a uznesením o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia žalobcovi. Súd sa s argumentáciou žalovaného v tomto smere vôbec nevysporiadal, čo robí predmetný rozsudok arbitrárnym a nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov. Súčasne súd nesprávne právne posúdil vec, keď žalobcovi priznal nárok na zaplatenie sumy 85,55 eura v zmysle § 121 ods. 3 OZ. Vzhľadom na uvedené je nesprávny aj závislý výrok o trovách konania.

29. Predpokladmi vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sú: a) nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, b) existencia škody, resp. nemajetkovej ujmy, c) príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a škodou, resp. nemajetkovou ujmom. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci nastáva bez ohľadu na zavinenie, teda je absolútnou objektívnou zodpovednosťou, čiže tejto zodpovednosti sa nemožno zbaviť.

30. Pokiaľ ide o vzťah príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, z ustálenej rozhodovacej praxe súdov vyplýva, že nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, musí byť priamou, bezprostrednou a nesprostredkovanou príčinou škody; nestačí ak je iba sprostredkovanou príčinou škody. Nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup môže mať za následok vznik zodpovednosti štátu za škodu podľa zák. č. 514/2003 Z. z. len vo vzťahu k takej škode, ktorá bola priamo a nesprostredkované spôsobená práve (iba) týmto rozhodnutím alebo postupom. Zodpovednosť totiž nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite, keďže atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho (porovnaj nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 177/08). Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ale otázkou skutkovou (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 130/2010). Pre záver o existencii príčinnej súvislosti nestačí pravdepodobnosť; príčinná súvislosť musí byť vždy s istotou preukázaná (bezpečne zistená), pričom dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného. Nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup môže byť totiž aj významným článkom reťazca príčin a následkov, ale samotná táto skutočnosť ešte neznamená bez ďalšieho aj danosť príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a škodou.

31. Štát teda nezodpovedá automaticky za každú ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére určitej fyzickej osoby alebo právnickej osoby po vydaní nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci alebo po jeho nesprávnom úradnom postupe. Je to žalobca, kto musí preukázať v konaní existenciu podmienok zodpovednosti žalovaného za škodu, vrátane existencie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a škodou a nie žalovaný musí preukazovať, že za škodu nezodpovedá. To znamená, že existenciu nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci, resp. nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci, ako aj existenciu škody, resp. nemajetkovej ujmy a príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a škodou, eventuálne nemajetkovou ujmom ako v predmetnom konaní, musí preukázať žalobca.

32. Zároveň platí, že podmienky vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sú stanovené kumulatívne a v prípade nesplnenia čo i len jednej z nich, nie je daná táto zodpovednosť. To znamená, že ak osoba, ktorá sa cíti byť poškodená orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, neunesie dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania existencie niektorej z podmienok vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, je možné žalobu o náhradu škody bez ďalšieho zamietnuť.

33. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci možno priznať len vtedy, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Nemajetková ujma sa

uhrádza v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Zákon č. 514/2003 Z. z. v ust. § 17 stanovil (ods. 3) niektoré kritériá na určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako aj hornú hranicu nemajetkovej ujmy, ktorú možno priznať (ods. 4). Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch sa teda určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

34. Pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy, obdobne ako pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, je nevyhnutné, aby boli súčasne naplnené tri základné predpoklady, ktorými sú nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci, alebo jeho nesprávny úradný postup, existencia nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a vznikom nemajetkovej ujmy. V prípade nemajetkovej ujmy musí byť navyše zrejmé, že samotné konštatovanie porušenia práva je nedostačujúce. Existencia nemajetkovej ujmy a príčinná súvislosť medzi ňou a nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci musí byť tvrdená a preukázaná. Náležité zistenie škodového deja pomáha k ustáleniu príčinnej súvislosti, rozsahu (výšky) škody a vedie aj k úvahe o spôsobe jej reparácie.

35. V predmetnej právnej veci nebola spornou skutočnosťou otázka existencie nezákonného rozhodnutia, ktorým bolo uznesenie OO PZ Sereď o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia ČVS: ORP-737/SE/GA-2021 zo dňa 10.12.2021 (ďalej len „nezákonné rozhodnutie“), keďže žalobca bol spod podanej obžaloby následne oslobodený, pričom z ustálenej judikatúry vyplýva, že nárok na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia vzniká, ak toto rozhodnutie bolo zrušené, alebo ak bolo trestné stíhanie príslušnej osoby zastavené, alebo ak táto osoba bola spod obžaloby oslobodená, čo je predmetný prípad. Oslobodenie spod obžaloby tu má rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, a to v podstate preto, že predpoklad o spáchaní trestného činu vyslovený v uznesení o vznesení obvinenia nebol potvrdený. Právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku vzniklo poškodenému právo na náhradu škody, ako aj prípadnej nemajetkovej ujmy spôsobenej daným nezákonným rozhodnutím.

36. V zásade platí, že ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších predpokladov v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. (uvádzaných vyššie), právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 53/93). Zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu obsiahnutej v zák. č. 514/2003 Z. z. je, aby majetková a prípadne i nemajetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti fyzickej osobe bola odčinená. Ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších predpokladov podľa zák. č. 514/2003 Z. z. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. V predmetnej právnej veci teda bolo ďalej podstatným posúdiť otázky vzniku nemajetkovej ujmy na strane žalobcu, existenciu kvalifikovanej príčinnej súvislosti medzi vznikom konkrétnej nemajetkovej ujmy a predmetným nezákonným rozhodnutím, ako aj skutočnosť, či konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením.

37. O nemajetkovej ujme je možné hovoriť vtedy, pokiaľ vzniknutá ujma spočíva v narušení osobného záujmu poškodeného, ktorý nemá hodnotu vyjadriteľnú v peniazoch, a preto nevedie ani k žiadnemu zníženiu jeho majetku. Takéto ujmy vznikajú a naprávajú sa najmä tam, kde je narušená osobnosť človeka (právo na život, zdravie, slobodu, súkromie, dôstojnosť, česť, meno a pod.). Nemajetkovou ujmovou je teda škoda iná než materiálna (hmotná), t. j. škoda morálna, ideálna, imateriálna. Zo samotnej podstaty nemajetkovej ujmy plynie, že spočíva v oprávnenom pociťovaní príkoria poškodeného, do práv ktorého bolo zasiahnuté (spočívajúce napr. v duševných útrapách). Pokiaľ by poškodený žiadne príkorie neprežíval, nemožno o nemajetkovej ujme na jeho strane uvažovať.

38. Nemožno preto zovšeobecniť, že už len samotným vedením trestného stíhania, došlo k takému zásahu do základných ľudských práv a slobôd žalobcu, v dôsledku ktorého mu vzniká bez ďalšieho odškoditeľná ujma za zásah do jeho práv či slobôd. Potrebné je zohľadniť dôvody vedenia trestného stíhania, druh trestného činu, hroziace sankcie, dĺžku konania. Pokiaľ ide o zásah majúci byť spôsobený v súkromnom, rodinnom, či pracovnom živote, musí poškodený vznik ujmy nielen tvrdiť, ale aj preukázať.

39. Je zrejmé, že zo samotnej povahy nemajetkovej ujmy, ktorá je daná vnútornými prežitkami človeka vyplýva, že vznik nemajetkovej ujmy sa preukazuje len obtiažne. Vznik nemajetkovej ujmy sa preto spravidla vyvodzuje vtedy, ak by akákoľvek osoba v rovnakom postavení ako poškodený, mohla výkon verejnej moci a jej následky vnímať ako prikorie. V konaní sa preto obvykle posudzuje, či sú dané objektívne dôvody preto, aby sa konkrétna osoba mohla cítiť poškodenou. Treba teda zväžiť, či vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, by sa i iná osoba v obdobnom postavení mohla cítiť byť dotknutá v zložkách tvoriacich vo svojom súhrne nemajetkovú sféru jednotlivca.

40. Ďalej pokiaľ ide o určenie výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy úvahou súdu, toto musí byť preskúmateľné, dostatočne vyargumentované a nesmie byť svojvoľné.

41. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy odôvodňoval tým, že bol nedôvodne viac ako 13 mesiacov trestne stíhaný pre skutok, ktorý nie je trestným činom, počas tohto obdobia sa musel podrobovať úkonom trestného konania, dostavovať sa na výsluchy a pojednávania na súdoch a musel platiť výživné na dcéru D., aby sa jeho dlh nezvyšoval, hoci mal v tom čase ďalšie dve maloleté deti odkázané na výživu od žalobcu, čím sa nútene znižoval jeho životný štandard. Dôvodil, že trestné stíhanie zasiahlo do jeho súkromia, jeho rodinného, pracovného života, cti a dôstojnosti. Bol nedôvodne vystavovaný napätiu a stresu, nemohol tráviť čas so svojou rodinou, prípadne nemohol byť v práci. Pokiaľ ide o výšku požadovanej nemajetkovej ujmy, poukazoval najmä na dĺžku trestného konania (13 mesiacov), okolnosť, že prokurátor konanie predlžoval podaním nedôvodného odvolania, z ktorého dôvodu sa žalobca musel dostaviť aj pred odvolací súd a odvolacie konanie zbytočne predlžovalo stres žalobcu; že v čase trestného stíhania mal ďalšie dve vyživovacie povinnosti, avšak pod vplyvom trestného stíhania musel prednostne uhrádzať výživné na plnoletú dcéru D., a to na úkor maloletých detí; ďalej, že žalobca je riadny občan, ktorý si plní svoje rodinné, pracovné a iné povinnosti (napr. daňové), nikdy nemal problémy so zákonom, nebol trestne stíhaný, priestupkov sa dopustil na úseku cestnej premávky a poukazoval tiež na právnu úpravu zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov, na základe čoho považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1.300 eur (t. j. dvojnásobku minimálnej mzdy za rok 2022, na ktorý pripadla podstatná časť jeho trestného stíhania, resp. ako sumu 100 eur za každý mesiac trestného stíhania). Na preukázanie vzniku nemajetkovej ujmy žalobca navrhoval vykonať svoj výsluch a pripojenie trestného spisu sp. zn. 11T/7/2022. V rámci svojho výsluchu žalobca uviedol, že po tom, ako bolo na neho podané trestné oznámenie, jeho dcéra z prvého manželstva D., sa rozhádala s jeho deťmi z druhého manželstva, prestala žalobcu navštevovať; žalobca v tom čase pracoval v A. a keďže mu zrážky vykonával exekútor, bol preradený na týždenné zmeny a neskôr dostal výpoveď; uviedol tiež, že obdobie 13 mesiacov, počas ktorých prebiehalo trestné stíhanie znášal zle, exekútor mu vykonával zrážky zo mzdy, bol práceneschopný a celá situácia vplývala zle na jeho rodinu.

42. V zmysle vyššie uvedených právno-teoretických východísk, bol žalobca v spore povinný preukázať nielen vznik nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, v ktorých tvrdil, že boli trestným stíhaním zasiahnuté (teda rozsah a vážnosť negatívnych dopadov trestného stíhania), ale aj kvalifikovanú príčinnú súvislosť medzi nezákonným stíhaním a vznikom ujmy a napokon tiež to, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučením.

43. Súd prvej inštancie dospel v predmetnej veci k záveru, že v dôsledku nezákonného rozhodnutia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, v dôsledku nedôsledného a povrchného posudzovania okolností ohľadom existencie vyživovacej povinnosti žalobcu voči jeho dcére, bol žalobca po dobu 13 mesiacov vystavený následkom trestného stíhania a s tým spojenými komplikáciami a obmedzeniami v bežnom živote, kedy sa musel podrobovať jednotlivým úkonom v trestnom konaní. Trestné stíhanie žalobcu, ktorý v minulosti nebol trestne stíhaný, muselo mať negatívny dopad na jeho osobu, muselo na neho pôsobiť stresujúco a ovplyvňovalo jeho bežný život. Pod tlakom trestného stíhania bol nútený uhrádzať výživné na dcéru D., hoci už tak v danom období nebol povinný robiť. Trestné stíhanie malo negatívny dopad v jeho súkromnej, majetkovej sfére, ako aj v oblasti rodinného života, kedy v dôsledku trestného stíhania malo dôjsť k nezhodám medzi dcérou žalobcu a jeho deťmi z druhého manželstva. Za primeranú náhradu považoval súd sumu 100,- eur za každý mesiac trestného stíhania, preto žalobcovi priznal spolu sumu 1.300,- eur s úrokmi z omeškania.

44. V odvolaní žalovaný namietal predovšetkým to, že žalobcu zaťažovalo dôkazné bremeno ohľadom vzniku, rozsahu a vážnosti negatívnych dopadov trestného stíhania na jeho osobný, rodinný, profesijný

život, na jeho dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti tak, aby odôvodňovali náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako aj preukázanie kvalifikovanej príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom tvrdenej ujmy. Okolnosť, že sa dcéra žalobcu rozhádala s jeho deťmi z druhého manželstva však žalobcu žiadnym spôsobom nepreukázal, nenavrhol a nepredložil o tom žiadne dôkazy. Pokiaľ ide o tvrdenie, že iba pod tlakom trestného stíhania uhrádzal výživné na dcéru D., nepreukázal, aká konkrétna nemajetková ujma mu v tejto súvislosti vznikla, a takisto mal žalovaný za to, že v tomto smere nie je daná príčinná súvislosť, pretože výživné žalobcu hradil na základe právoplatných a vykonateľných civilných rozhodnutí, ako aj vedeného exekučného konania, v ktorom exekútor vykonával zrážky zo mzdy žalobcu. Takisto nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a negatívnym dopadom v jeho rodinnom živote, keď dcéra žalobcu z prvého manželstva sa rozhádala s jeho deťmi z druhého manželstva po tom, ako bolo na žalobcu podané trestné oznámenie jeho dcéry D., teda nie v dôsledku trestného stíhania. Za nepreskúmateľnú úvahu žalovaný považoval aj záver súdu o výške náhrady v sume 100,- eur za jeden mesiac trestného stíhania.

45. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie svoj záver o vzniku nemajetkovej ujmy na strane žalobcu v konkrétnych zložkách tvoriacich nemajetkovú sféru žalobcu náležite neodôvodnil (ods. 30 napadnutého rozsudku), pretože okrem dĺžky nezákonného trestného stíhania v trvaní 13 mesiacov a okolnosti, že trestné stíhanie muselo na žalobcu pôsobiť stresujúco, čo však nebolo nijako bližšie odôvodnené konkrétnymi zisteniami, súd neuviedol, ako konkrétne mal byť zasiahnutý osobný, rodinný, či pracovný život žalobcu, závery súdu v tomto smere sú len všeobecné, nekonkretizované, neopierajúce sa o zistené konkrétne špecifické skutkové okolnosti daného prípadu. Súd tiež uvádza, že žalovaný sa musel podrobovať jednotlivým úkonom v trestnom konaní, avšak súd neuvádza, aké boli jeho konkrétne zistenia z pripojeného trestného spisu sp. zn. 11T/7/2022, akým konkrétnym úkonom, v akej frekvencii (koľkokrát za obdobie vedenia trestného stíhania), sa týmto úkonom podroboval, ako náročné boli tieto úkony pre žalobcu, či sa ich podroboval osobne, alebo v zastúpení, tiež záver, že podstúpil komplikácie a obmedzenia v bežnom živote nie sú nijako špecifikované.

46. Iba samotná okolnosť, že voči žalobcovi bolo vedené nezákonné trestné stíhanie, totiž vznik nemajetkovej ujmy na jeho strane nepreukazuje. Súd nevyhodnotil v tomto smere ani výpoveď samotného žalobcu z hľadiska, aké konkrétne pre vec relevantné okolnosti mal z tejto výpovede preukázané. Ďalej súd prvej inštancie nijakým spôsobom neodôvodňuje existenciu kvalifikovanej príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a ním zistenou nemajetkovou ujmov. V tomto ohľade odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie celkom absentuje, ako aj posúdenie hľadiska podstatného pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to, či samotné konštatovanie porušenia práva nie je v danom prípade pre žalobcu dostatočným zadosťučinením.

47. Nepreskúmateľné je tiež rozhodnutie súdu prvej inštancie aj pokiaľ ide o priznanú výšku nemajetkovej ujmy v peniazoch, kedy sa súd v podstate stotožnil s výškou nároku uplatnenou žalobcom v podanej žalobe, t. j. 100 eur za mesiac vedenia trestného stíhania na základe vydaného nezákonného rozhodnutia. Súd však okrem osoby žalobcu (jeho doterajší život) neuvádza, ako zohľadnil ďalšie z kritérií § 17 ods. 3 a 4 zák. č. 514/2003 Z. z., svoju vnútornú úvahu o dôvodnosti priznania práve sumy 1.300 eur žalobcovi nijako bližšie nerozvádza, neopiera o svoj logický myšlienkový postup a preskúmateľné konkrétne hľadiská, špecifiká daného prípadu, ani o rozhodnutia súdov v obdobných (porovnateľných veciach).

48. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces, zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Toto právo je podľa judikatúry Ústavného súdu SR implikované aj v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Odôvodnenie je tou časťou rozsudku, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Dostatočné odôvodnenie je nevyhnutné aj z pohľadu práva neúspešnej strany namietat konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní prípadných opravných prostriedkov. Civilný sporový poriadok upravuje v ustanovení § 220 ods. 2 základné obsahové náležitosti a kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie rozsudku tak, aby z neho bola zrejmá jeho opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť.

49. V zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 CSP súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí,

ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Podľa odseku 3, ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

50. V odôvodnení je teda po opísaní skutkového stavu potrebné uviesť, ktoré z navrhovaných dôkazov boli vykonané a ktoré skutkové tvrdenia strán boli nimi potvrdené alebo vyvrátené. Obsahom hodnotenia dôkazov je aj opísanie úvahy súdu o tom, ktorý z vykonaných dôkazov považuje za hodnoverný a ktorý nie, aké zistenia vyvodil z dôkazov, ktoré si odporujú, alebo sa vylučujú. Súd tiež uvedie, ktoré dôkazy neboli vykonané a z akého dôvodu. V prípade rozporov musí súd odôvodniť, prečo konkrétny dôkaz považuje za vierohodný a iný nie. Pritom treba vychádzať zo základného princípu voľného hodnotenia dôkazov v čl. 15 základných princípov CSP a v § 191 ods. 1 CSP, ktorý je limitovaný požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnymi závermi. Súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov. Je však povinný v odôvodnení náležite vyhodnotiť dôkaznú situáciu. Hodnotiacia úvaha súdu nie je svojvoľná, pretože súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah.

51. Povinnosťou súdu je vždy sa vyrovnávať s argumentmi sporových strán, ktoré môžu mať vplyv na rozhodnutie. Judikatúra ESLP zdôrazňuje, že je potrebné podľa okolností veci dať odpoveď na rozhodujúce argumenty. Z odôvodnenia sa teda strana má dozvedieť o dôvodoch prijatia, či odmietnutia jej argumentu. Samotné konštatovanie, že argument je irelevantný, nezodpovedá požiadavke riadneho odôvodnenia. Preto nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 114/2008). Ak sa súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiada relevantným spôsobom so zásadnou námietkou sporovej strany, treba absenciu argumentácie všeobecného súdu považovať za prejav arbitrárnosti a porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (Ústavný súd SR, sp. zn. II. ÚS 410/2006).

52. Právne posúdenie veci je potom činnosťou, pri ktorej súd podriadi zistený skutkový stav pod príslušnú právnu normu. V odôvodnení súd odcituje túto právnu normu a vysvetlí, ktoré zo skutkových zistení odôvodňujú aplikáciu práve tejto právnej normy. Súd sa tiež vyjadrí, ako túto normu interpretuje.

53. Odvolací súd v predmetnej sporovej veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie si svoju povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovení § 191 a § 220 ods. 2 CSP riadne nesplnil, výsledky vykonaného dokazovania náležite nevyhodnotil a svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo vo svojich záveroch neodôvodnil. Predovšetkým v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje náležitá argumentácia ohľadom vzniku nemajetkovej ujmy v jednotlivých tvrdených zložkách nemajetkovej sféry žalobcu (osobný, rodinný, pracovný život, jeho česť a dôstojnosť), ako aj ohľadom existencie príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom tejto ujmy (napr. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a súdom uvádzanými nezhodami medzi dcérou D. a deťmi žalobcu z druhého manželstva, čo malo podľa súdu predstavovať zásah do rodinného života žalobcu), ďalej absentuje argumentácia ohľadom nedostatočnosti konštatovania porušenia práva a ohľadom dôvodnosti výšky priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

54. Súd pritom musí pri svojom rozhodovaní vychádzať z objektívne zisteného skutkového stavu veci. Musí náležite vyhodnotiť tak prostriedky procesného útoku žalobcu, ako aj prostriedky procesnej obrany žalovaného a tieto vo vzájomných súvislostiach náležite vyhodnotiť. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a prijatými právnymi závermi na strane druhej. Rozhodnutie súdu musí byť logické a zrozumiteľné a má v odôvodnení poskytnúť dostatočné, jasné a zrozumiteľné vysvetlenie vyhodnotenia zisteného skutkového stavu a aplikovaného právneho posúdenia veci.

55. Takémuto odôvodneniu rozhodnutie súdu prvej inštancie nezodpovedá, pretože súd prvej inštancie vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcu odôvodňuje iba všeobecnými konštatovaniami, že tento trpel bližšie nešpecifikovanými komplikáciami a obmedzeniami v bežnom živote, že sa musel podrobovať

nekonkretizovaným úkonom v trestnom konaní, že trestné stíhanie muselo mať bližšie neurčitý dopad na osobu žalobcu, a nezákonné rozhodnutie malo nekonkretizovaný negatívny dopad v súkromnej, majetkovej a rodinnej sfére žalobcu. Vzhľadom na uvedené, bol relevantný argument žalovaného v odvolaní, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

56. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

57. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

58. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/1994).

59. Vady konania vymedzené v § 389 ods. 1 písm. a) až d) CSP sú porušením základného práva strany sporu na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj cit. čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/ a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález sp. zn. I. ÚS 226/03), treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

60. Súd sa teda v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. V odôvodnení rozhodnutia musí súd spôsobom logicky kompaktným a bez rozporov a vnútorných protirečení vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Účelom odôvodnenia je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Ak rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné.

61. Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami strany; porušením uvedeného práva strany a povinnosti súdu sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

62. Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá dôvodnosť podaného odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP v závislosti od miery znemožnenia stranám realizovať ich právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

63. Nepreskúmateľnosť, či arbitrárnosť súdneho rozhodnutia musí byť napravená, pretože bráni jeho vecnému preskúmaniu; konvalidácia tohto nedostatku súdom vyššieho stupňa neprichádza z logických a systematických dôvodov do úvahy (tiež pre zachovanie princípu dvojinstančnosti). Tomu zodpovedá aj znenie ust. § 388 CSP, ktoré odvolaciemu súdu umožňuje zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie len za predpokladu, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie. Pokiaľ teda existujú dôvody pre zrušenie rozhodnutia, čo zároveň vylučuje, aby mohlo byť rozhodnutie potvrdené, nemožno ho ani zmeniť (viď rozhodnutie NS SR 7Cdo 157/2011).

64. Keďže v danom prípade došlo nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie (neodôvodnením rozhodnutia v súlade so zákonnými požiadavkami) k znemožneniu stranám realizovať ich procesné právo na vysvetlenie dôvodov rozhodnutia v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom s poukazom na mieru zlyhania súdu prvej inštancie, ktorý náležite nevysvetlil

prijaté skutkové a právne závery a ktorého nedostatky v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sú tak hlboké, že ich nie je možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP vo vyhovujúcom výroku I. a v závislom výroku III. o trovách konania zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

65. Odvolací súd považuje za potrebné zaujať právne stanovisko aj k žalobcom uplatnenému nároku na náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, spočívajúcich v nákladoch predbežného prerokovania uplatneného nároku žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy s príslušným orgánom, t. j. žalovaným, v zmysle § 15 zák. č. 514/2003 Z. z., ktorý nárok si žalobca uplatnil už v samotnej žalobe podľa § 121 ods. 3 OZ, ako príslušenstvo uplatnenej pohľadávky. Keďže príslušenstvo pohľadávky je späté s istinou, nárok naň vzniká, pokiaľ bola pohľadávka žalobcovi priznaná. Súd prvej inštancie napadnutým rozhodnutím žalobe žalobcu v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vyhovel a žalobcovi priznal aj sumu 85,55 eura v zmysle § 121 ods. 3 OZ ako náklady na uplatnenie pohľadávky na predbežné prerokovanie nároku, pričom súd vychádzal z toho, že výšku a vyplatenie tohto nároku žalovaný nespochybnil. Súd prvej inštancie uviedol, že ide o nárok bezprostredne spojený s uplatňovaním pohľadávky, pričom právo na jeho zaplatenie je dané v zmysle § 121 ods. 3 OZ aj napriek tomu, že zák. č. 514/2003 Z. z. takéto náklady a ich uplatnenie v rámci predbežného prerokovania nároku na náhradu škody neumožňuje, čo však nevylučuje, aby tieto náklady nemohli byť priznané osobe uplatňujúcej si svoje práva v súdnom konaní.

66. Odvolacia argumentácia žalovaného vo vzťahu k nároku na náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky za predbežné prerokovanie nároku spočívala v tom, že súd v tejto časti vec nesprávne právne posúdil, pretože ust. § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. vylučuje z náhrady škody náklady, ktoré poškodenému vznikli v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody s príslušným orgánom, a to preto, lebo predbežné prejednanie nároku má iba formálny charakter. Právna úprava vyplývajúca z § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. je špeciálnou právnou úpravou vo vzťahu k Občianskemu zákonníku, preto nie je možné aplikovať § 121 ods. 3 OZ a priznať náhradu trov konania za právne zastupovanie pri predbežnom prerokovaní nároku, ako príslušenstvo pohľadávky. Žalovaný poukazoval tiež na uznesenie Ústavného súdu SR č.k. III. ÚS 542/2016-11 zo dňa 17.08.2016, ktorý posudzoval prípad, kedy všeobecné súde nepriznali žalobcovi trovy právneho zastúpenia, ktoré vznikli v konaní o predbežnom prerokovaní nároku, ako príslušenstvo pohľadávky predstavujúcej nárok na náhradu škody. Zároveň v zmysle ust. § 16 ods. 4 veta druhá zákona č. 514/2003 Z.z., môže poškodený pri uplatnení nároku na súde požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný, pričom nárok žalobcu vo výške 85,55 eura nebol predmetom žiadosti žalobcu o predbežné prerokovanie nároku, preto sa nemôže na súde domáhať jeho úhrady.

67. Právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zák. č. 514/2003 Z. z. nie je komplexná. Ak totiž zák. č. 514/2003 Z. z. neustanovuje inak, právne vzťahy vrátane predbežného prerokovania nároku podľa tohto zákona sa spravujú Občianskym zákonníkom. Na právne vzťahy zo zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci sa teda subsidiárne vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 25 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z.).

68. Nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, je potrebné vopred predbežne prerokovať s príslušným orgánom (§ 4 zák. č. 514/2003 Z. z.). Účelom tohto ustanovenia je predchádzať zbytočným súdnym sporom. Zároveň podľa § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z., pri uplatnení nároku na súde, môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný.

69. Podstatné je, že sumu 85,55 eura, si žalobca neuplatnil ako náhradu škody, ktorá mu mala byť spôsobená nezákonným rozhodnutím, ani ako nárok na náhradu trov tohto konania, ale ako príslušenstvo pohľadávky podľa § 121 ods. 3 OZ. Ustanovenia § 17 a § 18 zák. č. 514/2003 Z. z. upravujú spôsob a rozsah náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Uhrádza sa skutočná škoda, ušlý zisk, ako aj spôsobená nemajetková ujma, pričom ustanovenie § 18 výslovne upravuje, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, alebo v ktorom došlo k nesprávnemu úradnému postupu, a to vrátane účelne vynaložených trov právneho

zastúpenia, pričom v § 18 ods. 3 druhá veta sa výslovne uvádza, že súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom. Uvedené ustanovenie je logické, pretože náklady na predbežné prerokovanie nároku nemôžu byť súčasťou náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, a to z dôvodu absencie príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím, či nesprávnym úradným postupom a nákladmi na predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom, ktorá je prerušená práve uložením zákonnej povinnosti v § 15 takýto nárok predbežne prerokovať. Z tohto dôvodu, nemôžu byť náklady na predbežné prerokovanie nároku spočívajúce v trovách právneho zastúpenia uplatňované v rámci rozsahu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, či nesprávnym úradným postupom, ako ju systematicky upravuje zák. č. 514/2003 Z. z. v jeho ustanoveniach § 17 a § 18. Zároveň, keďže povinné predbežné prerokovanie nároku predstavuje predsúdne štádium, nie je možné si trovy právneho zastúpenia vzniknuté v ňom uplatňovať ako trovy tohto civilného sporového konania. Pretože však právne vzťahy vrátane predbežného prerokovania nároku sa podľa § 25 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. spravujú Občianskym zákonníkom, ktoré upravuje inštitút príslušenstva pohľadávky v § 121 ods. 3 OZ, ktorým sú aj náklady spojené s uplatnením pohľadávky, je nárok na náhradu nákladov spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia pri predbežnom prerokovaní nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, podľa odvolacieho súdu v zásade prípustný.

70. V tomto smere odvolací súd poukazuje aj na R 26/2000, teda rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30.03.1999 sp. zn. 2Cdo 7/99, ktorý sa síce vzťahoval k zákonu č. 58/1969 Zb., avšak jeho zmysel je aplikovateľný aj na predmetnú vec. Právna veta tohto judikátu znie, že: „Náklady spojené s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. sú príslušenstvom tohto nároku.“ Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že pre posúdenie nákladov spojených s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody, prichádza do úvahy použitie ustanovenia § 121 ods. 3 OZ; poškodenému vzniká pohľadávka zrušením nezákonného rozhodnutia; náklady, ktoré mu vzniknú v súvislosti s jej uplatnením, preto tvoria príslušenstvo pohľadávky. Právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku teda poškodenému vzniklo právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Náklady, ktoré poškodený vynaložil na uplatnenie tohto práva, majú povahu príslušenstva pohľadávky. Povinnosť náhrady trov súdneho konania sa nevzťahuje na náklady spojené s podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, čo však nie je v rozpore s názorom, že náklady spojené s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody, sú príslušenstvom tohto nároku.

71. Z uvedeného rozhodnutia teda vyplýva, že pokiaľ ide o charakter trov predbežného prerokovania nároku, ide jednoznačne o príslušenstvo pohľadávky (na náhradu škody a nemajetkovej ujmy) vo forme nákladov spojených s jej uplatnením v zmysle § 121 ods. 3 OZ. Ako už bolo uvedené vyššie, podanie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, je totiž zo zákona (§ 15) podmienkou uplatnenia náhrady tejto škody súdnou cestou. A ak v tejto súvislosti vzniknú poškodenému určité náklady, teda aj náklady na zastúpenie advokátom pri uplatnení náhrady škody voči orgánu verejnej moci, ktorý v danom prípade koná za štát, niet pochyb, že takéto náklady sú nákladmi spojenými s uplatnením pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 OZ. Je zrejmé, že v prípade nákladov takto vynaložených poškodeným na odmenu advokáta, nejde o škodu, za ktorej vznik by štát zodpovedal v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z., a to okrem výslovnej výluky tohto nároku z náhrady škody podľa § 18 ods. 3 zákona, ako aj z dôvodu absentujúcej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, keď k vynaloženiu takýchto nákladov došlo až po tom, čo bol nezákonný zásah zavŕšený, teda tu chýba aj časová súvislosť medzi vznikom nákladov a nezákonným konaním orgánu verejnej moci, ktoré zakladá nárok na náhradu škody ako takej. Preto výslovné vyňatie náhrady trov predbežného prerokovania nároku z rozsahu náhrady škody zákonom nepredstavuje prekážku pre priznanie takto vzniknutých nákladov ako príslušenstva pohľadávky. Neobstojí argumentácia žalovaného v odvolaní, že ust. § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. vylučuje akúkoľvek možnosť náhrady trov právneho zastúpenia vzniknutých v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody. Takýto záver totiž z textu zákona, ani z dôvodovej správy, na ktorú žalovaný poukazoval (podľa ktorej má predbežné prerokovanie nároku iba formálny charakter) nevyplýva. Jediné, čo je možné zo znenia tohto ustanovenia vyvodiť je záver, že tento nárok nepatrí do náhrady škody. Pretože potom zákon č. 514/2003 Z. z. vôbec neupravuje inštitút príslušenstva pohľadávky, aplikuje sa v zmysle ust. § 25 ods. 1 zákona ustanovenie § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, keďže právo na náhradu škody je taktiež pohľadávkou.

72. Odvolací súd má tiež za to, že od poškodeného nemožno spravodlivo žiadať, aby náklady spojené s predbežným prerokovaním jeho nároku na náhradu škody, ktorý nebol dobrovoľne uspokojený

príslušným orgánom verejnej moci, znášal z vlastných prostriedkov, najmä ak účelom právnej úpravy zákona č. 514/2003 Z. z. je pokiaľ možné úplná a spravodlivá reparácia následkov nezákonných rozhodnutí a nesprávnych úradných postupov orgánov verejnej moci v majetkovej aj nemajetkovej sfére poškodeného a keď predbežné prerokovanie nároku je podmienkou poskytnutia súdnej ochrany poškodenému.

73. Ustanovenie § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. skutočne predstavuje osobitnú právnu úpravu vo vzťahu k všeobecnej právnej úprave Občianskeho zákonníka. Avšak predmetom odlišnej regulácie tu nie je príslušenstvo pohľadávky, ale rozsah náhrady škody (upravený v OZ v ust. § 442 a nasl.).

74. Pokiaľ žalovaný v odvolaní poukazoval na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 542/2016 zo dňa 17.08.2016, tak je potrebné uviesť, že ústavný súd meritórnu otázku sám neposudzoval, ale ústavnosť rozhodnutí všeobecných súdov hodnotil iba z hľadiska ústavnej udržateľnosti ich náležitého odôvodnenia.

75. Napokon pokiaľ žalovaný argumentoval tým, že v zmysle § 16 zákona č. 514/2003 Z. z. môže poškodený pri uplatnení nároku na súde, požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný, tak je potrebné zopakovať, že predmetný nárok na náhradu trov predbežného prerokovania nie je súčasťou nároku na náhradu škody, ale predstavuje príslušenstvo pohľadávky na náhradu škody, ktoré nevzniká následkom nezákonného rozhodnutia, či nesprávneho úradného postupu, ktoré sú ako tituly predmetom predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, ale toto príslušenstvo vzniká až jeho vynaložením pri predbežnom prerokovaní nároku, preto nemusí byť nevyhnutne predmetom predbežného prerokovania nároku. Analogicky aj pokiaľ ide o úroky z omeškania, ktoré sú tiež v zmysle § 121 ods. 3 OZ príslušenstvom pohľadávky na náhradu škody, tieto nie sú predmetom predbežného prerokovania nároku, pretože podľa § 16 ods. 4 veta tretia zák. č. 514/2003 Z. z. lehotá omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr. Ak by platila predmetná veta, že len nároky na príslušenstvo pohľadávky, ktoré boli predbežne prerokované, možno potom uplatniť na súde, tak by podľa tejto úvahy nebolo možné v súdnom konaní požadovať ani úroky z omeškania z pohľadávky na náhradu škody, s čím však zákonodarcu v zmysle § 16 ods. 4 veta tretia nepočíta. Ust. § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z., limituje možnosť uplatniť na súde len pohľadávky na náhradu samotnej škody (majetkovej či nemajetkovej), a to v jej rozsahu ktorý bol predbežne prerokovaný a z jej titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Toto obmedzenie sa však nevťahuje na príslušenstvo pohľadávky na náhradu škody, ktoré je zákonom upravené v ust. § 121 ods. 3 OZ.

76. Preto aj v predmetnej právnej veci je uplatnenie nároku na náhradu trov právneho zastúpenia vynaložených v štádiu predbežného prerokovania nároku žalobcu na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, v zásade (pri preukázaní ostatných predpokladov), prípustným nárokom. Dôvodnosť jeho priznania v predmetnej veci však odvolací súd neposudzoval, nakoľko tá závisí od úspešnosti žalobcu, pokiaľ ide o samotnú istinu jeho v spore uplatnenej pohľadávky.

77. Povinnosťou súdu prvej inštancie súc pritom viazaný vyslovenými právnymi názormi odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), bude si v prvom rade ustáliť všetky predpoklady vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy na strane žalobcu (najmä pokiaľ ide o otázku ich vzniku, o príčinnú súvislosť a skutočnosť, či nepostačuje konštatovanie porušenia práva), ako aj ustáliť relevantné okolnosti prípadu pre prípadné rozhodnutie o výške tohto nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej mu predmetným nezákonným rozhodnutím, uplatnené nároky riadne právne posúdiť, zistený skutkový stav náležite komplexne vyhodnotiť a na zistený skutkový stav aplikovať všetky náležité hmotnoprávne ustanovenia, potom vo veci opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie je nevyhnutné náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2, 3, 4 CSP odôvodniť. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie opätovne o náhrade trov, včítane náhrady trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

78. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).